

m 60
A 70

**ARCHITEKTURA
60. A 70. LET 20. STOLETÍ
A PAMÁTKOVÁ PÉČE
PROGRAM
KONFERENCE**

Úvod 10.00–10.40

- 1/ **Ing. arch. Naďa Goryczková**, Národní památkový ústav
**Uvedení do problematiky výzkumného projektu a ochrany architektury
2. poloviny 20. století v České republice**

Stavby 60. a 70. let mají své místo v dějinách české architektury, a proto je třeba s nimi nakládat jako s jinými architektonickými styly stavební historie. Příspěvek upozorní na potřebu základního průzkumu, evidence, hodnocení a následné ochrany realizací sledovaného období, rizika spojená s nepochopením, předsudky a lhostejností, a vyústění logické potřeby plošného průzkumu na území ČR jako základu pro výběr reprezentantů k institucionální ochraně.

- 2/ **prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSc.**, Ústav dějin umění Akademie věd České republiky
Památková ochrana poválečné architektury v mezinárodních souvislostech

Špatná ochrana hodnotných budov z 60. a 70. let bohužel není jen českým specifikem. Příspěvek upozorní na několik neúspěchů zahraniční památkové péče na tomto poli a zamyslí se nad jejich příčinami.

I. blok 10.40–13.00

SUMARIZACE POZNATKŮ Z PRŮZKUMU ARCHITEKTURY 60. A 70. LET 20. STOLETÍ

- 3/ **Ing. arch. Renata Vrabelová, Ph.D.**, Metodické centrum moderní architektury NPÚ
To nejlepší z architektury 60. a 70. let 20. století

Shrnutí výsledků a výstupů projektu „Analýza a prezentace hodnot moderní architektury 60. a 70. let 20. století jako součásti národní a kulturní identity ČR“, představení metodiky hodnocení staveb sledovaného období na konkrétních příkladech.

Přestávka 11.20–11.35

4/ doc. Ing. arch. Radomíra Sedláková, Fakulta stavební ČVUT v Praze
Postavení architektury a architekta v Československu 60. a 70. let

60. léta byla obdobím, kdy došlo k mírné proměně postavení architektů. Je nutno upozornit, že od roku 1948 museli být všichni architekti zaměstnání, rušily se soukromé ateliéry i velké zavedené kanceláře. Pro některé architekty to byla svým způsobem úleva, protože zaměstnavatel, jednotný Stavoprojekt, zajišťoval přísun práce, odměny, a dokonce i placené studijní volno, především ke studiu architektonického dědictví. V polovině 50. let však zůstala jen práce a plat a v souvislosti s nedostatkem bytů, a také koncem sověry, se architektonická profese víc a víc měnila na profesi prvořadě vyrábějící projekty. Změny ve druhé polovině 60. let pak umožnily soukromé praxe a také vznik experimentálních projektových pracovišť, která měla jiný, na architekturu více soustředěný režim práce. Prvním příkladem toho se stal v roce 1966 ateliér Gama, založený Karlem Pragerem. Další následovaly, ovšem jen do roku 1969, kdy se znovu vrátila nutnost zaměstnání v „řádné“ státní, a nově i družstevní, projektové organizaci. Na stavbách a projektech té doby je skvěle vidět, co to znamenalo pro kvalitu architektury.

5/ prof. RNDr. Pavla Rovnaníková, CSc., Doc. Ing. Petr Cikrle, Ph.D.,
Fakulta stavební VUT v Brně
Charakteristika betonů 60. a 70. let 20. století

Historie výroby betonu je spojena s vývojem výroby portlandského cementu. Se zdokonalováním jeho výroby se rozvíjela i technologie výroby betonu a jeho zpracování při výstavbě konstrukcí v souvislosti s nároky na technickou úroveň staveb. Přestože se znalosti a praktické zkušenosti ve výrobě betonu posunuly na kvalitativně vyšší úroveň v porovnání s počátky jeho výroby, vlastnosti betonů 60. a 70. let minulého století se v mnohém lišily od betonů dnešních. Přednáška představí vlastnosti, značení a normy týkající se cementů, specifika spojená s technologií výroby betonu a příklady výsledků stanovení mechanických a mikrostrukturních vlastností betonů reálných staveb, postavených v letech 1960 až 1980.

**6/ Ing. Hana Hasníková, Ph.D., Ing. Jiří Kunecký, Ph.D.,
Ing. arch. Kateřina Kulawiecová**, Ústav teoretické a aplikované mechaniky AVČR
Digitalizace moderní architektury a možnosti virtuální prezentace

Digitalizace kulturního dědictví je nová disciplína, která umožňuje zachovat a prezentovat objekty pomocí nových technologií. Představované metody ukazují možnosti, které se na-

bízejí pro tvorbu digitálních modelů celých stavebních objektů nebo jejich umělecké výzdoby. Pro názornost jsou tyto ukázány na příkladech moderní architektury, které byly v rámci projektu zvoleny jako významné a hodné zachování v digitální podobě (železniční nádraží v Ostravě-Vítkovicích, obchodní dům Kotva a hotel Intercontinental v Praze). Součástí bude kritický rozbor limitů a problémů spolu s vymezením vhodnosti použití dané technologie.

- 7/ **doc. Ing. arch. Lenka Popelová, Ph.D.**, Fakulta stavební ČVUT v Praze
Interdisciplinární výzkum divadelní architektury 60. a 70. let.
Ivo Klimeš a jeho tvorba

Diskuse 12.35–13.00

Polední přestávka 13.00–14.00

II. blok 14.00–15.55

PŘÍSTUPY K OCHRANĚ ARCHITEKTURY 60. A 70. LET U NÁS I V ZAHRANIČÍ

- 8/ **prof. Ing. arch. Petr Vorlík, Ph.D.**, Fakulta architektury ČVUT v Praze
Poválečnou architekturu neohrožují pouze demolice

Poválečná architektura u nás zažívá krušné časy. Neohrožují ji však pouze neduhy, otištěné v jejím rodokmenu; tj. modernou žádaná subtilnost, inovativnost, experimentální charakter nebo socialismem vnucené improvizované míšení typových technologií s individuálně navrženými prvky; zkrátka ambice převyšující reálné dobové možnosti. Z jejího zániku také nemůžeme výhradně vinit ani sílící komerční tlaky, stereotypní legislativní procesy a přístup k projektování nebo (i dnes) překvapivě omezenou nabídku stavebního trhu. Zcela zásadním faktorem se v každodenní praxi stává spíše náš laxní přístup k dlouhodobé péči a zhodnocování kulturního dědictví moderny. Poválečnou architekturu tak kromě předsudků vlastně nejvíc ničí plošné, nekoncepční a laciné výměny interiérů a průčelí, zánik a rozměňování detailů, povrchů, mobiliáře či všudypřítomný vizuální smog. A nedostatek povědomí o hodnotách, se kterými operujeme. Právě na tyto aspekty se zaměří tento příspěvek.

- 9/ **prof. Ing. arch. Matúš Dulla, DrSc.**, Fakulta architektury ČVUT v Praze
a Fakulta architektúry STU Bratislava
**Veľké gestá – veľké trampoty: slovenská neskoromoderná architektúra
a jej pamiatková ochrana**

Neskoromoderná architektúra 60. a 70. rokov bola na Slovensku tá, v ktorej sa naplno presadila historicky prvá autenticky slovenská generácia architektov. Premietlo sa do ich diel aj nejaké etnické špecifikum a ako súviseli s európskym vývojom? Vznikali vďaka vtedajším spoločenským pomerom, alebo napriek nim? Ako sa vtedajší architekti stavali k pamiatkovej ochrane a zaslúžia si ich diela pamiatkovú ochranu dnes? Na príklade ikonických diel, názorov ich autorov a charakteristických konfliktov sa príspevok pokúsi o niekoľko odpovedí, alebo aspoň o presnejšie postavenie otázok spojených so zachovaním dedičstva tamtoho pozoruhodného obdobia.

10/ prof. Ing. Miloslav Pavlík, CSc., Fakulta architektury ČVUT v Praze
Problematika rekonstrukce a výměny fasádních plášťů systému Gama na objektech Karla Pragera

Stavby postavené v socialistickej ére 60. let využívaly logicky klasické materiálové základny. Tvorba architekta Karla Pragera priniesla do československej architektúry zásadnú zmenu. Již při výstavbě Ústavu makromolekulární chemie Akademie věd v Praze na Petřínách využil autor progresivní koncepci fasádních plášťů založenou na principech lehké prefabrikace. V historicky krátkém období jeho ateliér projektoval Areál administrativních objektů Emauzy a další významnou budovu Národního (Federálního) shromáždění v blízkosti Národního muzea. Na všech těchto stavbách bylo nutné při jejich rekonstrukci reagovat na změněné stavebně technické i uživatelské požadavky při současném naplnění principů památkové ochrany těchto objektů.

Přestávka 15.00–15.15

11/ Mgr. Peter Szalay, Ph.D., Historický ústav Slovenskej akadémie vied
Dielo architekta Vladimíra Dedečka; súčasný prístup a narábanie s jeho dielami

Trajektória prijímania architektonického diela Vladimíra Dedečka po roku 1989 v malom vystihuje premeny vzťahu k dedičstvu povojnovej moderny na Slovensku (aj v Čechách). Bolo to práve Dedečkovo „premostenie“ Slovenskej národnej galérie v Bratislave, kde sa vyhrotená odborná a verejná diskusia medzi búraním a zachovaním skončila uznaním kvalít tohto odvážneho architektonického gesta s prísľubom jeho zachovania a zveľadenia. A taktiež to bol Dedečkov komplex Nitrianskej univerzity, ktorý bol vyhlásený za národnú pamiatku ako prvý v rade plánovanej systematickej ochrany dedičstva povojnovej moderny. Na spôsobe starostlivosti o tieto dve ako aj ďalšie Dedečkove diela budem dis-

kutovat' súčasnú slovenskú pamiatkovú prax, ktorá sa skôr zdanlivo než úprimne vymaňuje z kategorického zamietnutia architektonického dedičstva socializmu.

12/ Ing. Pavlína Karbanová Krásná, Mgr. Veronika Vicherková,

Iniciativa A489, Fakulta architektury ČVUT v Praze

Popularizace poválečné architektury a představení projektu „Kulturáky“

Iniciativa „Architektura489“ si klade za cíl popularizovat téma architektury období 1948–1989. Chceme vysvětlit laické veřejnosti její hodnoty jednoduchými a zábavnými způsoby. Věříme, že je to cesta, jak tuto architekturu chránit. Představíme možnosti propagace, které jsme dosud objevili, a také jejich efektivitu. Dále promluvíme o našem novém projektu „Kulturáky“, který nejen že chce zmapovat 30 kulturních domů v ČR z architektonického hlediska, chce také popsat fenomén kulturního domu ze sociokulturního hlediska a propojit téma architektury s hudební scénou.

Diskuse 15.55–16.30

